

**SCOTT HAHN
& BRANDON MCGINLEY**

Je to dôstojné a správne

**Prečo budúcnosť
civilizácie závisí od
pravého náboženstva**

Obsah

1. KAPITOLA
Ópium ľudstva
9

2. KAPITOLA
Prirodzené náboženstvo
19

3. KAPITOLA
Nábožnosť je vecou spravodlivosti
29

4. KAPITOLA
Spravodlivosť je individuálna a spoločenská
41

5. KAPITOLA
Náboženstvo stvára spoločnosť
51

6. KAPITOLA
Pred náboženstvom niet úniku
63

7. KAPITOLA
Liberálne spoločnosti sú nevyhnutne sekulárne
73

8. KAPITOLA

Sekularizmus je modloslužba

85

9. KAPITOLA

Pôvod a účinky modloslužby

95

10. KAPITOLA

Sekularizmus je nespravodlivý

105

11. KAPITOLA

Civilizácia si vyžaduje pravé náboženstvo

115

12. KAPITOLA

Pravé náboženstvo integruje život jednotlivcov

125

13. KAPITOLA

Pravé náboženstvo stvára rodiny

135

14. KAPITOLA

Pravé náboženstvo prináša jednotu spoločnosti

145

15. KAPITOLA

Budúcnosť civilizácie závisí od pravého náboženstva

155

Ópium ľudstva

Náboženstvo... je ópium ľudstva.

Tento jadrný výrok Karla Marxa patrí medzi najznámejšie citáty na svete a najviac využívané ako zbraň. Pre mnohých ateistov je príkladom brilantne stručného a jasnozrivého pohľadania organizovanou spiritualitou akéhokoľvek druhu. Pre mnohých iných je dôkazom Marxovej bigotnosti a potvrdením toho, že v jeho myslení nemôže byť nič hodnotné. Oba tábory sa zhodujú na tom, že tento výrok vykresľuje náboženský pud ako intelektuálne otupujúcu útechu pre tých, ktorí sú príliš jednoduchí na to, aby chápali svet taký, aký je.

Je, samozrejme, pravda, že Marx pohrdal náboženskou vierou a želal si, aby bola v poslednej etape vývoja spoločnosti – v komunizme – vykorenená. Jeho myslenie však bolo trochu zložitejšie, než sa vo všeobecnosti chápe dnes. Môžeme to vidieť na kontexte, z ktorého výrok o ópiu pochádza: „Náboženstvo je povzdych utláčaného tvora, cit bezcitného sveta, podobne ako je duchom bezduchých pomerov. Je to ópium ľudstva.“¹

Zdá sa, že toto je už trochu iná káva. Náboženský pud nie je podľa Marxa útočiskom pre idiotov, ale oázou ľudskosti v neľudských

1 Marx, Karol: „Kritika Hegelovej filozofie práva. Úvod.“ In: Marx, Karol; Engels, Fridrich: Vybrané spisy v piatich zväzkoch. Zväzok 1. Bratislava: Pravda, 1977, s. 14.

JE TO DÔSTOJNÉ A SPRÁVNE

pomeroch. Možno si nechtiac všimol to, že pevná viera a dôvera v Boha prinášajú jednotlivcovi a spoločnosti čosi skutočne dobré.

Marx je však v jadre duše materialista. Preto síce vníma spiritualitu ako liek na rany, ktoré robotníckej triede zasadzujú kapitalizmus, no nevníma to ako čosi v jej prospech. Skutočnosť, že náboženské nauky ako Božia láska, milosrdenstvo a dobrota, pomáhajú ľuďom znášať utrpenie, je práveže podľa Marxa dôvod, prečo treba tieto nauky vykoreniť: oslepujú robotníkov, takže nevidia vykorisťovanie, ktoré znášajú.

Podľa Marxa je náboženský pud prekážkou revolúcie – a len čo bude revolúcia dokonaná, náboženstvo už nebude potrebné, lebo už nebude jestvovať žiadny štrukturálny útlak, ktorý by bolo treba zmiernovať. Tu je ďalší odsek, ktorý napísal, veľmi pozoruhodný, i keď úplne nesprávny:

Zrušiť náboženstvo ako iluzórne šťastie ľudstva znamená žiadať jeho skutočné šťastie. Požiadavka vzdať sa ilúzií o svojich pomeroch je požiadavka vzdať sa pomerov, v ktorých sú potrebné ilúzie. Kritika náboženstva je teda v zárodku kritikou tohto slzavého údolia, ktorého svätožiarou je náboženstvo.²

Prívlastok „ópium“, ktorý prisúdili organizovanej spiritualite viacerí myslitelia pred i po Marxovi, je teda stále hanlivý – no i trochu zložitejší, než sa na prvý pohľad zdá. Áno, Marx pokladá náboženský pud za únik, podobne ako utlmujúce drogy, no je to humánný únik do sveta hodnôt a čností, ktoré sú doslova a dopísmena príliš dobré pre tento svet.

Akokoľvek je však v Marxovom slávnom citáte zaujímavé slovo „ópium“, zameriame sa na prvé slovo – „náboženstvo“. Názory Karola Marxa na náboženstvo nás ako kresťanov znepokojujú, no možno

2 Marx: Kritika Hegelovej filozofie práva, s. 14.

ÓPIUM LUDSTVA

zistíme, že naše chápanie definície „náboženstva“ má k tomu jeho bližšie, než by nám malo byť milé.

* * *

Slová časom nadobúdajú nový a odlišný význam a chápanie dokonca i základných pojmov ľudského života a morálky sa môže vyvíjať – prípadne rovnako často aj degenerovať. Každému z nás možno napadnú príklady toho, ako sa zmenil význam nejakého slova, a to aj v dosť krátkom čase. Keď vám najbližšie niekto v chladné ráno zahreje ruky, skúste mu povedať, že je teplý, a uvidíte, ako sa na vás ľudia budú pozerieť. Dôležitejšie sú však jemné zmeny, keď v novom historickom a filozofickom kontexte nadobúda nový význam práve samotný pojem, ktorý slovo označuje.

Mnohé najdôležitejšie zmeny od čias osvietenstva nastali v dôsledku toho, že základné pojmy už neboli ukotvené v pravde. Väčšina predmoderných ľudí by napríklad považovala za samozrejmé, že ideu slobody obmedzuje to, čo je morálne správne: koncept slobody k hriechu by bol nezrozumiteľný a protirečivý. Dnes sa však stala nezrozumiteľnou myšlienka, že by slobodu mohlo obmedzovať čokoľvek iné než naša vlastná predstavivosť (a možno ešte spôsobenie ujmy niekomu inému za predpokladu, že sa už narodil).

Toto isté odpútanie od pravdy postihlo už v časoch Karola Marxa i pojem náboženstvo. Moderní ľudia vrátane moderných kresťanov si však väčšinou neuvedomujú, že Marx chápe náboženstvo inak, než ho chápali ľudia pred modernou. Kým o deformácii pojmu slobody už prebehla medzi kresťanmi i nekresťanmi určitá katechéza, v prípade náboženstva sme až po uši ponorení v skrz-naskrz modernom, liberálnom a zásadne sekulárnom chápaní, voči ktorému nikto nezorganizoval nijaký odpor. Preto sa toto chápanie javí ako všeobecné a nadčasové, hoci si získalo významné postavenie iba za posledných pár storočí.

Dr. Scott Hahn je profesorom o. Michaela Scanlana v oblasti biblickej teológie na Františkánskej univerzite v Steubenville, kde vyučuje od roku 1990. Je zakladateľom a prezidentom Centra sv. Pavla. Od roku 1979 je ženatý s manželkou Kimberly, s ktorou majú šesť detí a devätnásť vnúčat. Dr. Hahn je autorom alebo editorom viac ako štyridsiatich populárno-vedeckých kníh. Medzi jeho bestsellery patria *Naša cesta do katolíckej cirkvi*, *Baránkova večera* či *Prvá spoločnosť*.

Brandon McGinley je katolíckym spisovateľom a rečníkom pôsobiacim v Pittsburghu, Pensylvánii. Jeho texty boli publikované vo významných periodikách, medzi inými vo *Washington Post*, *First Things*, *the Catholic Herald*, *Plough* a *The Lamp*. Je autorom knihy *Márnotratná cirkev: obnova katolíckej tradície v časocho úpadku*. Prednáša po celých Spojených štátoch o katolíckom rodinnom živote, priateľstve, obnove cirkvi a ďalších témach. V roku 2010 úspešne ukončil štúdium na Princetonskej univerzite, kde sa tiež spoznal so svojou manželkou, Katie. Majú spolu štyri deti.

***

Spoločenstvo Ladislava Hanusa – Hlavnou náplňou SLH je organizácia formačno-akademických programov zameraných na podstatu kresťanského života v súčasnej spoločnosti a kultúre. Programy sú určené pre študentov a mladých pracujúcich v Bratislave, Košiciach a prostredníctvom online kurzu aj študentom z ostatných miest. SLH organizuje tiež kultúrno-akademický festival Hanusove dni v Bratislave a Košiciach, vydáva časopis *Verbum*, a stojí za vznikom Inštitútu Ladislava Hanusa.

Scott Hahn, Brandon McGinley

Je to dôstojné a správne

Prečo budúcnosť civilizácie závisí od pravého náboženstva.

This translation published by arrangement with

Emmaus Road Publishing

1468 Parkview Circle

Steubenville, Ohio 43952

©2020 Scott W. Hahn and Brandon McGinley

All rights reserved. Published 2020.

Z anglického originálu: *It Is Right and Just:*

Why the Future of Civilization Depends on True Religion

(Emmaus Road Publishing, 2020)

Preklad: Matúš Sitár

Redakcia textu: František Trstenský

Jazyková úprava textu: Marta Filková, Mária Brezová

Obraz na obálke: Požehnanie pšenice v Artois,

Jules Breton(1857), Musée d'Orsay, Paríž, Francúzsko

Obálka, sadzba a grafická úprava: Miriam Vyšňovská

Vydalo Spoločenstvo Ladislava Hanusa ako svoju 3. publikáciu

Spoločenstvo Ladislava Hanusa

Pavlovova 20

821 08 Bratislava

ISBN 978-80-974399-0-3